

การศึกษาความรู้ ความเข้าใจ และความพร้อมในการปฏิบัติงานของ
ผู้ทำบัญชี ตามประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เรื่อง “กำหนดรายการ
ย่อที่ต้องมีในงบการเงิน พ.ศ. 2552” ศึกษาเฉพาะกรณี : ผู้ทำบัญชี
ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

*A Study of Knowledge, Understanding, and Readiness of
Accountants on the Notice of the Department of Business
Development on Brief Particulars in the Financial Statement,
B.E.2552 (2009): A Case Study of Accountants
in Bangkok and its Vicinity*

อุดม สมบูรณ์ผล

สาขาวิชาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์

teacher_udom@live.com

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ ความเข้าใจ และความพร้อมในการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีตามประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เรื่อง กำหนดรายการย่อที่ต้องมีในงบการเงิน พ.ศ.2552 และปัจจัยที่ส่งผลต่อความรู้ความเข้าใจและความพร้อมในการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีกลุ่มประชากร คือ ผู้ทำบัญชีในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวนทั้งสิ้น 52,448 คน กลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอนจำนวน 121 คน ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามนี้มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Sciences: SPSS/PC⁺) ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถามข้อมูลแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับของ Likert ค่าสถิติที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า

1. ผู้ทำบัญชีมีระดับความรู้ ความเข้าใจเรื่อง “งบดุล และงบกำไรขาดทุน” อยู่ในระดับมาก และมีระดับความรู้ ความเข้าใจ เรื่อง “งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น” อยู่ในระดับปานกลาง
2. ผู้ทำบัญชีมีระดับความพร้อมในการปฏิบัติงานเรื่อง การบังคับใช้ประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เรื่อง “งบดุล งบกำไรขาดทุน ส่วนของผู้ถือหุ้น และเรื่อง โปรแกรมสำเร็จรูปการทำบัญชีและคำนวณบุคลากร” อยู่ในระดับปานกลาง

คำสำคัญ: ผู้ทำบัญชี

Abstract

The objectives of this research were to investigate the knowledge, understanding, and competence of accountants pertaining to the Notice of the Department of Business Development on Brief Particulars in the Financial Statement, B.E.2552 (2009), and to distinguish the factors affecting the knowledge, understanding, and competence of accountants. The samples were randomly selected by multi-stage sampling of 121 individuals out of 52,448 populations of accountants working in Bangkok and other vicinity. Data was analyzed by SPSS/PC+ and statistical. Questionnaires with 5-scale Likert items were used as a tool for data gathering, while a computer package program was used for data analysis. The results of the study were statistically analyzed by means of frequency distribution, percentage, and standard deviation.

The results of the study revealed that :

1. Accountants had knowledge and understanding concerning “Balance Sheet and Profit and Loss Statement” at high level, and “Statement of Shareholders’ Equity” at moderate level;

2. Accountants had readiness and in compliance with the operations concerning the Notice of the Department of Business Development on Balance Sheet, Statement of Shareholders’ Profit and Loss, and Accounting Package Program and Personnel, at moderate level.

Keyword: Accountants

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การดำเนินธุรกิจในปัจจุบันนี้บุคคลประเภทต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจดทะเบียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง หรือขนาดใหญ่ มีหน้าที่จัดทำบัญชีและงบการเงินให้ถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งการจัดทำบัญชีและงบการเงินจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนและการตัดสินใจ ทำให้กิจการทราบจำนวนต้นทุนและค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจที่สำคัญของผู้ซึ่งงบการเงินซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder) ของกิจการ

ตั้งแต่ปี พ.ศ.2543 กรมพัฒนาธุรกิจการค้า ในฐานะหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการกำกับดูแลธุรกิจให้มีการจัดทำบัญชีและงบการเงินให้ถูกต้องเป็นไปตามกฎหมายบัญชี คือ พระราชบัญญัติการบัญชี ได้กำหนดให้ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีต้องจัดทำบัญชีเพื่อแสดงผลการดำเนินงาน ฐานะการเงิน หรือการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงินของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีตาม

ความเป็นจริงและตามมาตรฐานการบัญชีรวมถึงได้กำหนดให้งบการเงินต้องมีรายการย่อตามประกาศกรมทะเบียนการค้า เรื่อง กำหนดรายการย่อที่ต้องมีในงบการเงิน พ.ศ.2544 แต่เนื่องจากในปัจจุบันมาตรฐานการบัญชี ได้มีการปรับปรุงหลายฉบับเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ (International Financial Reporting Standards : IFRS) ซึ่งในปัจจุบันการกำหนดมาตรฐานการบัญชีของประเทศไทยได้ใช้มาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ (IASs) และมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ (IFRSs) เป็นแนวทางสำหรับการจัดทำบัญชีและงบการเงินดังนั้น กรมพัฒนาธุรกิจการค้า จึงได้ดำเนินการประกาศของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เรื่อง กำหนดรายการย่อที่ต้องมีในงบการเงิน พ.ศ.2552 เพื่อ กำหนดรายการย่อที่ต้องมีในงบการเงินให้สอดคล้องกับมาตรฐานการบัญชีที่มีการปรับปรุงใหม่และประกาศใช้ในปัจจุบัน แต่ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีสามารถปฏิบัติตาม

ข้อกำหนดในประกาศฉบับนี้ได้ก่อนถึงกำหนดเวลาใช้บังคับก็ให้กระทำได้ และให้ถือว่าผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีนั้น ได้จัดทำงบการเงินโดยถูกต้องตามข้อกำหนดจากประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เรื่อง กำหนดรายการย่อที่ต้องมีในงบการเงิน พ.ศ.2552 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 11 วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543 อันเป็นพระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา 29 ประกอบกับมาตรา 33 มาตรา 41 และมาตรา 43 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นอาจารย์ประจำในสาขาวิชาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริการสังคมและเป็นสถาบันที่เกี่ยวข้องกับการผลิตบัณฑิตที่มีความประสงค์ จะเป็นผู้ทำบัญชีให้ออกไปปรับใช้สังคมที่เป็นสถานประกอบการหรือองค์กรธุรกิจต่างๆ โดยตรงผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบและความรู้ความเข้าใจและความพร้อมในการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีตามประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เรื่อง กำหนดรายการย่อที่ต้องมีในงบการเงิน พ.ศ.2552 ศึกษาเฉพาะกรณี : ผู้ทำบัญชีในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เพื่อต้องการทราบระดับความรู้ความเข้าใจของผู้ทำบัญชีตามประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เรื่อง กำหนดรายการย่อที่ต้องมีในงบการเงิน พ.ศ. 2552 และมีปัญหาอย่างไรบ้างและมีความพร้อมในทางปฏิบัติงานด้านบัญชีที่ต้องปฏิบัติงานและจัดทำรูปแบบงบการเงินใหม่เพื่อให้สอดคล้องตามประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เรื่อง กำหนดรายการย่อที่ต้องมีในงบการเงิน พ.ศ.2552 กับรูปแบบเดิมที่ยกเลิกของประกาศกรมทะเบียนการค้าเรื่อง กำหนดรายการย่อที่ต้องมีในงบการเงิน พ.ศ.2544 และประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้าเรื่อง กำหนดรายการย่อที่ต้องมีในงบการเงิน

(ฉบับที่2)พ.ศ.2549 ว่ามีความพร้อมต่อการปฏิบัติงานตามประกาศฯใหม่อย่างไร ให้ผู้ทำบัญชีได้ปฏิบัติงานให้ถูกต้องตามมาตรฐานการบัญชีไทยและผลการวิจัยจะได้อธิบายต่อฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการที่จะนำไปเป็นแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนในสาขาวิชาการบัญชีของตนให้ถูกต้องตามมาตรฐานการบัญชีและประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เรื่อง กำหนดรายการย่อที่ต้องมีในงบการเงิน พ.ศ.2552 ให้ถูกต้อง เพื่อก่อให้เกิดผลดีต่อการประกอบธุรกิจและเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความรู้ ความเข้าใจ ของผู้ทำบัญชีตามประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เรื่อง กำหนดรายการย่อที่ต้องมีในงบการเงิน พ.ศ.2552
2. เพื่อศึกษาความพร้อมในการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชี ตามประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เรื่อง กำหนดรายการย่อที่ต้องมีในงบการเงิน พ.ศ.2552

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศรีสุดา อินทมาศ (2545) ได้ศึกษาเรื่องความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543 ของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ระดับความรู้โดยรวมเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543 ของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับร้อยละ 65 ผลการทดสอบพบว่าปัจจัยเกี่ยวกับอายุ ระยะเวลาในการทำงานด้านบัญชีการรับรู้ข่าวสาร และการอบรมเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543 ของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี ในขณะที่ปัจจัยเกี่ยวกับระดับการศึกษาและขนาดของธุรกิจไม่ใช่ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี

จรี วิจิตรนบดี (2543) ได้ศึกษาเรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชีของ ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี ในเขตอำเภอเมือง จังหวัด

เชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ประกอบวิชาชีพการบัญชี ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่ยังมีความรู้ และความเข้าใจในระดับปานกลางและเป็นความเข้าใจ ในมาตรฐานฉบับที่ไม่มีการปรับปรุง เช่น มาตรฐานการ บัญชีเรื่องการเข้าซื้อทางด้านผู้ให้เช่า แต่ถ้าเป็น มาตรฐานฉบับที่ออกใหม่ เช่น มาตรฐานการบัญชีเรื่อง การปรับโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหา หรือมาตรฐานการ บัญชี เรื่องการบัญชีสำหรับเงินลงทุนในตราสารหนี้และ ตราสารทุน ผู้ประกอบการวิชาชีพการบัญชีมีความเข้าใจ ในระดับต่ำ

กัลญา เปกาตีและคณะ(2544) เรื่อง ความ เข้าใจในพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543 ของ ผู้รับผิดชอบด้านบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมี วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา ระดับ ความ เข้าใจ ใน พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543 ของผู้รับผิดชอบด้าน บัญชี ผลการศึกษาพบว่าผู้รับผิดชอบด้านบัญชีที่มีความ เข้าใจในพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543 ในระดับ เข้าใจมาก โดยปัจจัยด้านเพศ อายุ และลักษณะการ ประกอบธุรกิจของกิจการที่ผู้รับผิดชอบทางด้านบัญชี ปฏิบัติงานอยู่ที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อความเข้าใจใน พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543 ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05 แต่ปัจจัยด้านระดับการศึกษา ประเภทกิจการ ทุนจด ทะเบียนของกิจการ ยอดขายรวมทั้งปี และสินทรัพย์รวม ของกิจการที่ผู้รับผิดชอบด้านบัญชีปฏิบัติงานที่แตกต่าง กันนั้นไม่มีผลต่อความเข้าใจในพระราชบัญญัติการบัญชีใน ระดับที่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05 จาก การศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่าผู้รับผิดชอบด้าน บัญชีมีความเข้าใจพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543 ในระดับเข้าใจมากโดยหน้าที่ของบุคคลมีผลต่อความรู้ ความเข้าใจในกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของ ตนเอง กล่าวคือ แม้ตำแหน่งหน้าที่ที่มีความสัมพันธ์กับ กฎหมายฉบับเดียวกัน แต่ประชากรที่แตกต่างกันอาจมี ระดับความรู้ที่แตกต่าง

ธราวัน เพชรเจริญ (2551) ได้ทำการศึกษา ความคิดเห็นและความเข้าใจของผู้ทำบัญชีเกี่ยวกับการ กำหนด การศึกษาพบว่า จากพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 ได้ประกาศใช้กว่า 5 ปีแล้ว การวิจัยนี้ต้อง การศึกษาผลกระทบที่มีต่อผู้ทำบัญชีในเรื่องเกี่ยวกับการ กำหนดคุณสมบัติผู้ทำบัญชีตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 เพื่อศึกษาความคิดเห็นและความเข้าใจของ ผู้ทำบัญชีเกี่ยวกับการกำหนดคุณสมบัติผู้ทำบัญชีตาม พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 ทั้งนี้นอกจาก ต้องการศึกษาระดับความคิดเห็น และ ความเข้าใจของ ผู้ทำบัญชียังได้ศึกษาเกี่ยวกับความสามารถและศักยภาพ ในการปฏิบัติงานด้านวิชาชีพบัญชีเกี่ยวกับมาตรฐานการ บัญชี สามารถนำกฎหมายภาษีอากรและกฎหมายอื่นที่ เกี่ยวข้องกับวิชาชีพการบัญชี และความสามารถในการ ใช้คอมพิวเตอร์และโปรแกรมสำเร็จรูปมาใช้ในการ ปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชี มีผลมาจากการกำหนด คุณสมบัติผู้ทำบัญชีตาม พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 ทั้งในส่วนของการกำหนดให้มีการอบรมความรู้ ต่อเนื่องอย่างไร จากการศึกษาทำให้ทราบว่าผู้ทำบัญชีใน เขตกรุงเทพมหานครและนนทบุรี ส่วนใหญ่เป็นเพศ หญิง มีอายุอยู่ในช่วง 30 - 40 ปีมีตำแหน่งเป็น ผู้อำนวยการบัญชีหรือเทียบเท่ามีประสบการณ์ในการทำ บัญชีมากกว่า 10 ปี มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 30,000 - 50,000 บาท หน่วยงานที่สังกัดเป็นกิจการที่มีพนักงาน ไม่เกิน 100 คน ส่วนใหญ่เป็นธุรกิจให้บริการมี ความเห็นด้วยกับการกำหนดคุณสมบัติของผู้ทำบัญชีใน เรื่องการกำหนดให้ผู้ทำบัญชีต้องสำเร็จการศึกษาขั้นต่ำ ระดับปริญญาตรีสาขาการบัญชีหรือเทียบเท่า จากการ กำหนดคุณสมบัติดังกล่าวทำให้ผู้ทำบัญชีให้ความ คิดเห็นว่าทำให้ผู้ทำบัญชีมีความสามารถในการทำบัญชี มากขึ้น เนื่องจากมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับ มาตรฐานการบัญชีมากขึ้นทั้งนี้ยังสามารถจัดทำบ การเงิน และทำการเปิดเผยข้อมูลในการจัดทำงบการเงิน ได้ถูกต้องตามมาตรฐานการบัญชีพร้อมทั้งปฏิบัติงานใน

เรื่องเกี่ยวกับภาชีอากรและยังใช้คอมพิวเตอร์ในการปฏิบัติงานได้ในระดับสูงขึ้นสามารถประยุกต์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการทำบัญชีและยังสามารถใช้โปรแกรมอื่น ๆ ทำให้การจัดทำงบการเงินสะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น การศึกษาในเรื่องความคิดเห็นเกี่ยวกับการอบรมความรู้ต่อเนื่องมีความคิดเห็นในระดับปานกลาง เนื่องจากการอบรมเป็นการเพิ่มความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเปลี่ยนแปลงในเรื่องมาตรฐานการบัญชีหรือกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำบัญชีแต่ในทางกลับกันถือเป็นการเพิ่มภาระของผู้ทำบัญชีในเรื่องเวลาและค่าใช้จ่ายในการอบรม พร้อมกันนี้ผู้ทำบัญชีได้เสนอแนะให้มีการอบรมผู้ประกอบการให้เห็นความสำคัญของการทำบัญชี และในเรื่องการจัดอบรมควรมีการทบทวนหลักสูตรไม่ให้แต่ละสถาบันจัดอบรมในหัวข้อซ้ำซ้อนกันและในการจัดอบรมควรมีมาตรฐานเดียวกัน ควรลดค่าใช้จ่ายในการลงทะเบียนผู้ทำบัญชีกับสถานบัญชี อย่างไรก็ตามควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการกำหนดคุณสมบัติผู้ทำบัญชีตามพระราชบัญญัติการบัญชีพ.ศ.2543 ในประชากรในกลุ่มตัวอย่างกว้างมากขึ้นและควรศึกษาในเขตอื่นให้มากขึ้น

เขวรัักษ์ สุขวิบูลย์ (2549) การศึกษาเรื่องความรู้ ความคิดเห็น และผลที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ.2547 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ความรู้ ความคิดเห็น ผลที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้ และปัญหาในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ.2547 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ กลุ่มผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี จำนวน 400 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการทดสอบสมมติฐานใช้การทดสอบค่าที ค่า F การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ ด้วยวิธี LSD โดยกำหนดระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 31-40 ปี มี

การศึกษาในระดับปริญญาตรี และเป็นกลุ่มผู้ทำบัญชีในกลุ่มธุรกิจอุตสาหกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีส่วนใหญ่รับทราบข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับพระราชบัญญัติฯ จากการอบรมสัมมนา โดยมากกว่าครึ่งมีความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติฯ ในระดับสูง ในภาพรวมผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีเห็นด้วยกับพระราชบัญญัติฉบับนี้ เพราะเป็นการยกมาตรฐานวิชาชีพบัญชี ส่งผลให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีมีความกระตือรือร้น ความรอบคอบในการทำงานมากขึ้น และทำให้การประกอบวิชาชีพบัญชีมีมาตรฐาน ถูกต้อง น่าเชื่อถือ อย่างไรก็ตามผลจากการบังคับใช้พระราชบัญญัติฯ ทำให้ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีประสบปัญหาในด้านค่าใช้จ่ายอบรม สัมมนา ทำให้ต้องไปศึกษาเพิ่มเติม นอกจากนั้นผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชียังเห็นว่า ควรมีการพัฒนาในด้านการแจ้งข้อมูลข่าวสารของสภาวิชาชีพบัญชี เพราะมีปัญหาในด้านการติดต่อไม่ได้รับความสะดวก รวมทั้งเจ้าหน้าที่ยังไม่สามารถให้ข้อมูลหรือแก้ปัญหาได้ โดยรวมเห็นว่าสภาวิชาชีพบัญชียังขาดความพร้อมในด้านการบริหารจัดการ ผลการทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้านปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และประเภทกิจการ กับตัวแปรตาม คือ ความรู้และความคิดเห็นต่อพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ.2547 นั้น พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศและระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเมื่อวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี LSD พบว่าผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมีความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติฯ น้อยกว่ากลุ่มผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีและปริญญาโท ในส่วนของความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับความคิดเห็นต่อพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ.2547 นั้น พบว่าความรู้มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อพระราชบัญญัติฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เรื่อง กำหนดรายการข้อที่ต้องมีในงบการเงิน พ.ศ. 2552 และในด้านของพื้นที่ที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลผู้ทำบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร และเขตปริมณฑล โดยมีระยะเวลาในการรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือนตุลาคม 2552 ถึงเดือนมกราคม 2553

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

1. สถานประกอบการธุรกิจ หมายถึง กิจการที่มีการดำเนินการผลิตสินค้าหรือบริการ ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

2. ขนาดของสถานประกอบการ หมายถึง กิจการที่มีการดำเนินการผลิตสินค้าหรือบริการแบ่งออกเป็น 3 ขนาด ได้แก่ 1) สถานประกอบการขนาดเล็กที่มีพนักงานไม่เกิน 50 คน 2) สถานประกอบการขนาดกลางที่มีพนักงาน 51-200 คน และ 3) สถานประกอบการขนาดใหญ่ที่มีพนักงาน 201 คนขึ้นไป

3. พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543 หมายถึง กฎหมายว่าด้วยการบัญชี ระเบียบ หลักเกณฑ์ ข้อบังคับ และแนวทางปฏิบัติที่ผู้ปฏิบัติงานควรทราบ

4. พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ.2547 หมายถึง กฎหมายว่าด้วยวิชาชีพบัญชี

5. วิชาชีพบัญชี หมายถึง วิชาชีพในการทำบัญชี ด้านการสอบบัญชี ด้านการบัญชีบริหาร ด้านการวางระบบบัญชี ด้านการบัญชีภาษีอากร ด้านการศึกษาและเทคโนโลยีการบัญชี และบริการเกี่ยวกับการบัญชีด้านอื่นตามที่กำหนดโดยกฎกระทรวง

6. มาตรฐานการบัญชี หมายถึง หลักการบัญชีและวิธีปฏิบัติทางการบัญชีที่รับรองทั่วไป หรือมาตรฐานการบัญชีที่กำหนดตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

7. รายการข้อ หมายถึง ประเภทข้อบัญชีที่แบ่งเป็นหมวดหมู่ ได้แก่ บัญชีสินทรัพย์ บัญชีหนี้สิน บัญชีส่วนของผู้ถือหุ้น บัญชีรายได้และบัญชีค่าใช้จ่าย

8. งบการเงิน หมายถึง รายงานผลการดำเนินงานฐานะการเงินหรือการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงินของกิจการ ไม่ว่าจะรายงานโดยบุคคล งบกำไรขาดทุน งบกำไรสะสม งบกระแสเงินสด งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น งบประกอบหรือหมายเหตุประกอบงบการเงินหรือคำอธิบายอื่นซึ่งระบุไว้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงิน

9. ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี หมายถึง ผู้มีหน้าที่จัดให้มีการทำบัญชีตามพระราชบัญญัติการบัญชี สำหรับการประกอบธุรกิจของตนเอง

10. ผู้ทำบัญชี หมายถึง ผู้รับผิดชอบในการทำบัญชีของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีไม่ว่าจะได้กระทำในฐานะเป็นลูกจ้างของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีหรือไม่ก็ตาม โดยต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่อธิบดีกำหนด

11. ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชี หมายถึง ความรู้ในทางบัญชีที่ผู้ทำบัญชีได้ยึดถือเป็นหลักหรือแนวทางในการปฏิบัติงานตามที่สภาวิชาชีพกำหนดไว้

12. ความรู้และความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถในการทราบและเข้าใจเนื้อหาของประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เรื่องกำหนดรายการข้อที่ต้องมีในงบการเงิน พ.ศ. 2552 อย่างเพียงพอ

13. ความพร้อมในการปฏิบัติงาน หมายถึง บุคคลที่เป็นผู้ทำบัญชีมีความรู้ ทักษะหรือความสามารถและความพร้อมหรือเต็มใจที่จะปฏิบัติงานในการจัดทำงบการเงินตามประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เรื่องกำหนดรายการข้อที่ต้องมีในงบการเงิน พ.ศ.2552 ของผู้ทำบัญชีในสถานประกอบการประเภทบริษัทจำกัด

วิธีการดำเนินการวิจัย

การจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกระทำประมวลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ ผู้ทำบัญชีในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวนทั้งสิ้น 52,448 คน

1.2 การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้เป็นผู้ทำบัญชีในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน(Multi Stage Sampling) และมีวิธีการดำเนินการเลือกกลุ่มตัวอย่างค้างต่อไปน้

1.2.1 กำหนดจำนวนผู้ทำบัญชีทั้งหมดที่ต้องการสุ่มตัวอย่างจำนวน โดยใช้สูตรของยามานะ (Yamane,1967:886) โดยมีความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดได้ไม่เกิน 0.1 ดังสูตร

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ

- n แทนค่า จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง
- N แทนค่า จำนวนประชากร
- e แทนค่า ความคลาดเคลื่อน = 0.1

แทนค่าสูตร

$$n = \frac{52,448}{1 + (52,448 \times 0.1)^2}$$
$$= 99.80 \text{ หรือ } 100 \text{ คน}$$

เพื่อป้องกันการสูญเสียของแบบสอบถามเนื่องจากอาจมีคุณสมบัติของแบบสอบถามไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ จึงทำการเก็บตัวอย่างเพิ่มอีกประมาณ 25% ทำให้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยค้างนี้เท่ากับ 125 ตัวอย่าง ดังนั้น ขนาดของกลุ่มตัวอย่างคือ 125 คน

1.2.2. การสุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยเลือกตัวอย่างด้วยการแบ่งประชากรออกเป็น 5 เขต hasilคูณระหว่างจำนวนผู้ทำบัญชีในแต่ละเขต กับค่าร้อยละที่ได้จากชั้นตอนที่ 1) จะได้จำนวนผู้ทำบัญชีที่เป็นตัวแทนของแต่ละเขต ค้างนี้

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและจำนวนตัวอย่าง

จังหวัด	จำนวนประชากร	สัดส่วน (ร้อยละ)	จำนวนตัวอย่าง
กรุงเทพฯ และ นนทบุรี	46,607	88.86	$88.86\% \times 125 = 111$
นครปฐม	793	1.51	$1.51\% \times 125 = 2$
ปทุมธานี	1,355	2.58	$2.58\% \times 125 = 3$
สมุทรปราการ	2,978	5.67	$5.67\% \times 125 = 7$
สมุทรสาคร	745	1.42	$1.42\% \times 125 = 2$
รวม	52,448	100	125

ที่มา รายงานจำนวนผู้ทำบัญชีตามมาตรา 7(6)และ มาตรา 42 วรรคสอง กรมพัฒนาธุรกิจการค้า ข้อมูล ณ วันที่ 14 มกราคม 2553

2.การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัยค้างนี้ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) จำนวน 74 ข้อคำถาม โดยแบ่งเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่เป็นผู้ทำบัญชีในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ลักษณะของคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามระดับความรู้ ความเข้าใจ ความหมายรายการย่อในงบการเงินประเภทบริษัทจำกัดของผู้ทำบัญชีที่มีตามประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เรื่อง กำหนดรายการย่อที่ต้องมีในงบการเงิน พ.ศ. 2552

ตอนที่ 3 แบบสอบถามระดับความพร้อมในการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีในงบการเงินประเภทบริษัทจำกัดที่มีตามประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เรื่อง กำหนดรายการย่อที่ต้องมีในงบการเงิน พ.ศ. 2552

โดยแบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 มีลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่เป็นผู้ทำบัญชีในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ซึ่งผลงานวิจัยนี้ได้นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วในข้อ 2 ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา(Content validity)

และความเที่ยงตรงเชิงพิณิจ (Face Validity) และหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (Index of Item Objective Congruence : IOC) ซึ่งมีรายละเอียดของการลงความเห็นและให้คะแนนดังนี้

+1 เมื่อแน่ใจว่า ส่วนประกอบของข้อคำถามในแบบสอบถาม มีความสอดคล้องเหมาะสม

0 เมื่อไม่แน่ใจว่า ส่วนประกอบของข้อคำถามในแบบสอบถาม มีความสอดคล้องเหมาะสม

-1 เมื่อแน่ใจว่า ส่วนประกอบของข้อคำถามในแบบสอบถาม ไม่มีความสอดคล้องเหมาะสม

$$\text{จากสูตร } IOC = \frac{\sum R}{N}$$

$\sum R$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

ค่าดัชนี IOC ที่คำนวณได้มากกว่า 0.5 แสดงว่า ส่วนประกอบของข้อคำถามในแบบสอบถามมีความสอดคล้องเหมาะสม (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540 : 117) แต่ถ้าได้คะแนนน้อยกว่า 0.5 จะต้องปรับปรุงโดยพิจารณาข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งปรากฏว่าได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67 – 1.00

3.การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน โดยผู้วิจัยแนะนำตัวพร้อมแบบสอบถามจัดส่งทางไปรษณีย์ไปยังสถานประกอบการประเภทบริษัทจำกัดที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและเขตปริมณฑล

4. การจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

4.1. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ

4.2. วิเคราะห์ระดับความรู้ ความเข้าใจ และความพร้อมในการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีตามประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เรื่อง กำหนดรายการย่อที่ต้องมีในงบการเงิน พ.ศ.2552 เป็นผู้ทำบัญชีที่ปฏิบัติงานใน

สถานประกอบการประเภทบริษัทจำกัดที่ตั้งในเขตกรุงเทพมหานครและเขตปริมณฑล โดยหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.3. วิเคราะห์ข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และนำเสนอในรูปของตารางแจกแจงความถี่

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยนี้ มีดังต่อไปนี้

1. ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

2. ค่าเฉลี่ย (Mean : $\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ ความรู้ ความเข้าใจ และความพร้อมในการปฏิบัติงานโดยใช้สูตร (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2531 : 59-64)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้ทำบัญชี

$$S = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้ทำบัญชีในกลุ่ม

ผลการดำเนินงาน

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับการศึกษาความรู้ ความเข้าใจ และความพร้อมในการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีตามประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เรื่อง “กำหนด

รายการย่อที่ต้องมีในงบการเงิน พ.ศ. 2552 สรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
ผู้ตอบแบบสอบถามในภาพรวมจะเป็นผู้ทำบัญชีอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครจะเป็นเพศหญิง อายุอยู่ระหว่าง 28-33 ปี วุฒิการศึกษาจะอยู่ในระดับปริญญาตรี สำหรับตำแหน่งงานส่วนใหญ่อยู่ตำแหน่งหัวหน้าแผนกบัญชี และมีประสบการณ์การทำงานระหว่าง 6 – 10 ปี ซึ่งเป็นผู้ทำบัญชีที่ยังไม่มีใบประกอบวิชาชีพ สำหรับขนาดของสถานประกอบการจะเป็นธุรกิจขนาดเล็ก และเป็นลักษณะของธุรกิจกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม

ตอนที่ 2 ความรู้ ความเข้าใจความหมายรายการย่อในงบการเงินประเภทบริษัทจำกัดของผู้ทำบัญชีที่มีต่อประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เรื่อง กำหนดรายการย่อที่ต้องมีในงบการเงิน พ.ศ.2522 ระดับความรู้ ความเข้าใจความหมายรายการย่อในงบการเงินประเภทบริษัทจำกัดของผู้ทำบัญชีที่มีต่อประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เรื่อง กำหนดรายการย่อที่ต้องมีในงบการเงิน พ.ศ. 2552 แบ่งงบการเงินเป็น 3 ประเภท ได้แก่ งบดุล งบกำไรขาดทุน และงบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น สรุปได้ดังนี้

ความรู้ความเข้าใจความหมายรายการย่อในงบการเงินประเภทบริษัทจำกัดของผู้ทำบัญชี	$\bar{X}$	S	แปลความ
งบดุล			
1.สินทรัพย์หมุนเวียน	3.73	0.72	มาก
2.หนี้สินหมุนเวียน	3.56	0.80	มาก
งบกำไรขาดทุน			
1.จำแนกค่าใช้จ่ายตามลักษณะของค่าใช้จ่าย	3.51	0.75	มาก
2.จำแนกค่าใช้จ่ายหน้าที่	3.81	0.80	มาก
งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น	2.81	0.85	ปานกลาง

ตอนที่ 3 ระดับความพร้อมในการปฏิบัติงานในระบงบการเงินประเภทบริษัทจำกัดของผู้ทำบัญชีที่มีต่อประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เรื่อง กำหนดรายการย่อที่ต้องมีในงบการเงิน พ.ศ.2552 ระดับความพร้อมในการปฏิบัติงานในงบการเงินประเภทบริษัทจำกัดของผู้ทำบัญชีที่มีต่อประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เรื่อง กำหนดรายการย่อที่ต้องมีในงบการเงิน พ.ศ. 2552 ในเรื่องของการบังคับใช้ประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เรื่องความพร้อมในการปฏิบัติงานประเภทงบดุล งบกำไรขาดทุน งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น และเรื่องความพร้อมในการปฏิบัติงานประเภทโปรแกรมสำเร็จรูปการบัญชีและด้านบุคลากร สรุปได้ดังนี้

ความพร้อมในการปฏิบัติงานในงบการเงินประเภทบริษัทจำกัดของผู้ทำบัญชีที่มีต่อประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า	$\bar{X}$	S	แปลความ
1.ความพร้อมในการปฏิบัติงานประเภท “งบดุล”	3.24	0.79	ปานกลาง
2.ความพร้อมในการปฏิบัติงานประเภท “งบกำไรขาดทุน”	3.16	0.81	ปานกลาง
3.ความพร้อมในการปฏิบัติงานประเภท “งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น”	2.87	0.93	ปานกลาง
3.ความพร้อมในการปฏิบัติงานประเภท “โปรแกรมสำเร็จรูปการบัญชีและด้านบุคลากร”	3.18	0.86	ปานกลาง

อภิปรายผล

จากการศึกษา ความรู้ ความเข้าใจ และ ความพร้อมในการปฏิบัติงาน ของผู้ทำบัญชีตามประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เรื่อง กำหนดรายการย่อที่ต้องมีในงบการเงิน พ.ศ. 2552 ศึกษาเฉพาะกรณี : ผู้ทำบัญชีในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ผลการวิจัยพบว่า ผู้ทำบัญชีมีความรู้ความเข้าใจงบดุล อยู่ในระดับมาก ส่วนความรู้ความเข้าใจประเภท สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน

หนี้สินไม่หมุนเวียน และส่วนของผู้ถือหุ้นอยู่ในระดับปานกลาง มีความรู้ความเข้าใจเรื่องงบกำไรขาดทุน อยู่ในระดับมาก และมีความรู้ความเข้าใจเรื่องงบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้นอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยส่วนใหญ่ ได้แก่ ศรีสุดา อินทมาศ (2545) ที่พบว่าผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร มีระดับความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543 อยู่ในระดับร้อยละ 65 หรือค่อนข้างดี กัลญา เปกาตี และ คณะ (2544) ที่พบว่า ผู้รับผิดชอบด้านบัญชีมีความเข้าใจในพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 อยู่ในระดับมาก เขวรักษ์ สุขวิบูลย์ (2549) ที่พบว่า ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ.2547 ในระดับสูง และ เสาวลักษณ์ หนูสุวรรณ (2544) ที่พบว่าผู้ประกอบวิชาชีพทางการบัญชีในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีการรับรู้และความเข้าใจต่อพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543 ในระดับค่อนข้างดี ขณะที่ จุรี วิจิตรนบดี (2543) ที่พบว่า ความรู้ความเข้าใจของผู้ประกอบการวิชาชีพการบัญชี ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่อยู่ในระดับปานกลางในมาตรฐานทางบัญชีที่ไม่มีมีการปรับปรุง และมีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับต่ำในมาตรฐานทางบัญชีฉบับที่ออกใหม่ แสดงให้เห็นว่าผู้ทำบัญชีจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ในพระราชบัญญัติทางการบัญชี และมาตรฐานทางการบัญชีเป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งมาตรฐานทางการบัญชีที่ต้องปฏิบัติเป็นประจำ

ส่วนระดับความพร้อมในการปฏิบัติงานในงบการเงินประเภทบริษัทจำกัดของผู้ทำบัญชีที่มีต่อประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เรื่อง กำหนดรายการย่อที่ต้องมีในงบการเงิน พ.ศ. 2552 ในเรื่องของการบังคับใช้ประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า พบว่าความพร้อมในการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีอยู่ในระดับปานกลาง ความพร้อมในการปฏิบัติงานประเภทบุคคล งบกำไรขาดทุน และงบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น อยู่ใน

ระดับปานกลาง และความพร้อมในการปฏิบัติงานประเภท โปรแกรมสำเร็จรูปการทำบัญชีและด้านบุคลากรอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่ง ไม่สอดคล้องกับ สุราษฎร์ ตรังคานนท์ และพรชยมน นุชบงษ์ (2552) ที่พบว่า ผู้ทำบัญชีปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543 ในระดับมากที่สุด โดยปฏิบัติตามเงื่อนไขของการยื่นงบการเงินมากที่สุด ปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีในระดับมาก โดยมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 37 เรื่องการรับรู้รายได้มีระดับการปฏิบัติตามมากที่สุด สาเหตุอาจมาจาก พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543 เป็นกฎหมายทางบัญชีที่ผู้ทำบัญชีทุกคนต้องมีความพร้อมในการปฏิบัติตาม ขณะที่กำหนดรายการย่อที่ต้องมีในงบการเงินเป็นข้อบังคับใหม่ ที่ผู้ทำบัญชีส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจ ส่งผลให้ความพร้อมในการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้จากผลการศึกษา ยังพบว่าผู้ทำบัญชีมีข้อเสนอแนะที่ต้องการให้กรมพัฒนาธุรกิจการค้า จัดอบรม ให้ความรู้ ความเข้าใจอย่างชัดเจนตามแต่ละประเภทธุรกิจอย่างสม่ำเสมอ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานให้ถูกต้องตามมาตรฐานการบัญชี พร้อมทั้งควรมีตัวอย่างอภิปรายเพื่อความเข้าใจรายการย่อในงบการเงิน เพราะการแปลความหมายของรายการย่อนั้นมีความรู้ ความเข้าใจรูปแบบของงบการเงินแบบใหม่ให้มากกว่านี้ ซึ่งสอดคล้องกับ รัชณี แสงสิริ (2544) จุฑามาศ ทองเจริญ (2549) และธาราวิน เพชรเจริญ (2551) ที่พบว่า ผู้ประกอบการวิชาชีพการบัญชีส่วนใหญ่มีความต้องการพัฒนาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการบัญชี โดยความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการบัญชีที่ต้องการพัฒนามากที่สุด คือ มาตรฐานการบัญชี เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางวิชาชีพ และไม่ให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติตามมาตรฐานทางการบัญชี หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องประชาสัมพันธ์ และอบรมเกี่ยวกับมาตรฐานทางการบัญชีให้มากกว่าเดิม เพื่อให้ผู้ทำบัญชีมีความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติที่ถูกต้อง และสอดคล้องกับ ศรีสุดา อินทมาศ (2545) ที่

เสนอว่าการรับรู้ข่าวสารและการอบรมความรู้ทางด้าน บัญชีเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้เกี่ยวกับ พระราชบัญญัติการบัญชี ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ทำบัญชีมีความต้องการที่จะพัฒนาตนเองให้มีความรู้ ความเข้าใจ มากขึ้น เพื่อที่จะสามารถปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการ บัญชี และมาตรฐานทางการบัญชี และสามารถจัดทำ บัญชีได้อย่างถูกต้อง เพื่อให้งานของผู้ทำบัญชีมีความ น่าเชื่อถือและเป็นประโยชน์ต่อการทำธุรกิจต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ระดับความรู้ ความเข้าใจ ประเภทบุคคลเรื่อง ตินทรัพย์ไม่หมุนเวียน หนี้สินไม่หมุนเวียน และส่วน ของผู้ถือหุ้น และประเภทงบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วน ของผู้ถือหุ้นอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น กรมพัฒนา ธุรกิจการค้า ควรจัดอบรม ให้ความรู้ ความเข้าใจ อย่าง ชัดเจน ตามแต่ละประเภทธุรกิจอย่างสม่ำเสมอ พร้อมทั้งมีตัวอย่างอภิปรายเพื่อความเข้าใจรายการย่อในงบ การเงิน เพราะการแปลความหมายของรายการย่อ นั้นอาจ มีความเข้าใจไม่ตรงกับเจตนา ของประกาศกรมพัฒนา ธุรกิจการค้า เรื่อง กำหนดรายการย่อที่ต้องมีในงบ การเงิน พ.ศ.2552 รวมทั้งการอธิบายสำหรับการจัดทำ รูปแบบของงบการเงินแบบใหม่ เพื่อประโยชน์ในการ ปฏิบัติงานให้ถูกต้องตามมาตรฐานการบัญชี

2. เนื่องจากระดับความพร้อมในการปฏิบัติงานของ ผู้ทำบัญชีอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น หน่วยงานที่ เกี่ยวข้องจึงควรมีระยะเวลาบังคับใช้หลังจากออก ประกาศ 1 ปี เพื่อให้ผู้ทำบัญชีมีโอกาสเตรียมตัวเพื่อ สร้างความพร้อมในการปฏิบัติงานมากขึ้น

3. เนื่องจากผู้ทำบัญชียังไม่ทราบถึงมาตรฐานทาง บัญชีฉบับใหม่อย่างทั่วถึง ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมพัฒนาธุรกิจการค้า จึงมีการประชาสัมพันธ์ ข้อมูลอย่างทั่วถึง สถานศึกษาทางด้านบัญชี ควรนำ มาตรฐานทางการบัญชีมาใช้ในการเรียนการสอนด้วย

4. เนื่องจากผู้ทำบัญชีมีความต้องการพัฒนาความรู้ ทางด้านการบัญชี ดังนั้น ผู้ประกอบธุรกิจมีความนโยบาย ส่งเสริมบุคลากรทางการบัญชีให้มีความรู้มากขึ้น ทั้งใน ด้านมาตรฐานทางการบัญชี การใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ทางการบัญชี เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

ควรจัดทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในรูปแบบของการ ร่วมมือกัน ระหว่างหน่วยงานภาครัฐ สถาบันการศึกษา และภาคธุรกิจ เพื่อพัฒนาบุคลากรทางการบัญชีให้มีความรู้ ความเข้าใจ และความพร้อมในการปฏิบัติงาน บัญชีได้อย่างถูกต้องและมีส่วนร่วม

บรรณานุกรม

- [1]กรมพัฒนาธุรกิจการค้า.(2552). ประกาศกรมพัฒนา ธุรกิจการค้าเรื่อง กำหนดรายการย่อที่ต้องมีใน งบการเงิน พ.ศ. 2552. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : <http://www.dbd.go.th/mainsite/fileadmin/contents/account/files/doc/monitoring.doc> สืบค้น 22 เมษายน 2552.
- [2] กลุ่มนักวิชาการภาษีอากร. (2552). ภาษีอากรตาม ประมวลรัษฎากร 2542. กรุงเทพมหานคร : เรือน แก้วการพิมพ์.
- [3]กัลญา เปกาตีและคณะ. (2544). ความเข้าใจของ ผู้รับผิดชอบด้านบัญชีเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการ บัญชี พ.ศ.2543 ปริญญาานิพนธ์บริหาร ธุรกิจ มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- [4] จูรี วิจิตรชนบที. (2543). ความรู้และความเข้าใจ เกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชี ของผู้ประกอบการวิสาหกิจ การบัญชี ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- [5] ทองสง่า ผ่องแผ้ว. (2549). การหาค่า IOC. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://gotoknow.org/blog/eduresearch/68585> สืบค้น 22 ตุลาคม 2552.
- [6] ชาราวิน เพชรเจริญ. (2551). ความคิดเห็นและความเข้าใจของผู้ทำบัญชีเกี่ยวกับการกำหนดคุณสมบัติผู้ทำบัญชีตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543. [ออนไลน์]. กรุงเทพมหานคร : คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม. เข้าถึงได้จาก : <http://econ.tu.ac.th/mbe/Abstract/%E0%B8%A1%E0%B8%AB%E0%B8%B2%E0%B8%9A%E0%B8%B1%E0%B8%93%E0%B8%91%E0%B8%B4%E0%B8%952546/%E0%B9%82%E0%B8%8A%E0%B8%84%E0%B8%8A%E0%B8%B1%E0%B8%A2.pdf> สืบค้น 28 สิงหาคม 2552.
- [7] เขวาร์กษ สุขวิบูลย์. (2549). ความรู้ ความคิดเห็น และผลที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้ พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ.2547. [ออนไลน์]. กรุงเทพมหานคร : คณะบัญชี มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. เข้าถึงได้จาก <http://department.utcc.ac.th/researchc/images/stories/file/database/research/49/pdf/4902002T.pdf> สืบค้น 28 สิงหาคม 2552.
- [8] รัชณี แสงศิริ (2544). ความต้องการของผู้ประกอบวิชาชีพการบัญชีในการพัฒนาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการบัญชีในเขตอำเภอเมืองจังหวัดลำปาง ปริญญาานิพนธ์หลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- [9] วรศักดิ์ ทุมมานนท์. (2543). **คุณรู้จัก Creative Accounting และคุณภาพกำไรแล้วหรือยัง?** กรุงเทพมหานคร: ไอ โอนิคอินเตอร์เทรศรี ซอสเซส.
- [10] ศรีสุดา อินทมาศ. (2545). ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543 ของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร. ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- [11] สุราษฎร์ ตรังคานนท์ และพรธมณ บุญบงษ์. (2552) ระดับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 ของผู้ทำบัญชี กรณีศึกษาในจังหวัดสงขลา. เอกสารประกอบการประชุม “การนำเสนอผลงานวิจัยสหสาขาวิชามอ.วิชาการ” บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- [12] เสาวลักษณ์ หนูสุวรรณ (2544) **ทัศนคติของผู้ประกอบวิชาชีพการบัญชีในเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ที่มีผลต่อพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543.** ปริญญาานิพนธ์หลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- [13] Bloom, Benjamin.S. (1977). **Human Characteristics and School Learning.** New York : McGraw-Hill.
- [14] Damant, David. (2003). “The revolution ahead in financial reporting: a new world - what the income statement means to financial reporting” **Balance Sheet** 11(4) ; pp. 10-18(9).
- [15] Good , Carter v. (1973). **Dictionary of Education.** New York : McGraw-Hill.
- Iatridis, George and Valahi, Styliani. (n.d.) **Voluntary IAS 1 accounting disclosures prior to official IAS adoption : An empirical investigation of UK firms.** Volos : University of Thessaly.
- [16] Li, Chunyan. (2001). **An analysis of the impact of International Accounting Standards** New Jersey : Newark.

- [17] Nadler, Leonard & Others. (1994). **“HRD in Perspective,” Human Resource Management & Development Handbook.** New York : Amacom.
- [18] Paananen, Mari. (2003). **Harmonization of accounting practices among IAS firms listed in the United States and its capital market implication** Texas : University of North Texas.
- [19] Peng, Songlan. (2005). **The harmonization of Chinese accounting standards with international accounting standards: An empirical evaluation** Virginia : Commonwealth University.
- [20] Steers, R.M. (1983). **Introduction to Organizational Behavior.** 4th ed. New York : McGraw-Hill.
- [21] Szilagyi, Jr. and Others. (1990). **Organization Behavior and Performance.** 5th ed. Glenview : Scott, Foresman and Company.
- [22] **The Lexican Webster Dictionary Encyclopedia Edition.** (1977). U.S.A.: Institute of American.
- [23] Wikstrom, S. and R. Normann. (1994). **Knowledge & Value a new perspective on corporate tranformation.** New York : Routledge

